

PRZEDSZKOLA BEZ SMARTFONÓW

Praktyczny przewodnik dla dyrektorów i nauczycieli

Wstęp

Dostrzegając pogłębiające się problemy dzieci i młodzieży związane m.in. z zaburzeniami koncentracji, nawiązywaniem relacji rówieśniczych czy zdrowiem psychicznym, nauczycielki i nauczyciele podczas bezpośrednich spotkań w ramach trasy informacyjnej dotyczącej zmian w oświacie pn. „Kierunek: Kompas Jutra” często wskazywali na potrzebę regulacji w zakresie korzystania z urządzeń cyfrowych w szkołach i przedszkolach. Dlatego Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowało ustawę, która od 1 września 2026 r. wprowadzi zakaz korzystania z telefonów i innych urządzeń cyfrowych w szkołach podstawowych oraz zakaz wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych i pokrewnych urządzeń przez dzieci w przedszkolach.

Poniżej przedstawiamy najważniejsze informacje dotyczące ustawy w kontekście przedszkoli oraz tego, jak można ją wdrożyć w przedszkolach.

Co dokładnie objęte jest zakazem?

Wraz z wejściem w życie ustawy we wszystkich przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych formach wychowania przedszkolnego (publicznych i niepublicznych) zakazane zostanie wnoszenie oraz korzystanie przez dzieci z urządzeń cyfrowych.

Jakie urządzenia obejmuje ustawa?

Zakazane będzie korzystanie przez dzieci „z **telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych umożliwiających porozumiewanie się na odległość lub rejestrowanie obrazu lub dźwięku**”.

To oznacza, że ustawa obejmuje **wszystkie urządzenia** spełniające powyższą definicję. W konsekwencji, zakazane będą m.in.: telefony komórkowe, laptopy, tablety, smartwatche i inne inteligentne zegarki, kamery i aparaty, radia, dyktafony, krótkofalówki. Zakazem nie będą objęte m.in.: klasyczne zegarki (tj. jedynie z funkcją mierzenia czasu), standardowe kalkulatory czy urządzenia służące do pomiarów medycznych (np. glukometry).

Uwaga: zakaz dotyczy urządzeń osobistych dzieci, a nie urządzeń pozostających na wyposażeniu przedszkola, np. tablic interaktywnych, z których korzysta się w przedszkolach przy udziale nauczyciela.

Gdzie i kiedy obowiązuje zakaz?

Zakaz obowiązuje podczas całego pobytu dzieci na terenie przedszkola (w dalszej części dokumentu używane będzie tylko pojęcie przedszkola, ale każdorazowo będzie chodziło również o oddział przedszkolny w szkole podstawowej oraz inne formy wychowania przedszkolnego), a także podczas zajęć organizowanych poza jego terenem np. zajęć sportowych na zewnętrznym boisku.

Dzieci są objęte zakazem od momentu wejścia na teren przedszkola, aż do momentu opuszczenia go po zakończeniu dnia zajęć. Zakazane jest nie tylko korzystanie z urządzeń, ale także ich wnoszenie.

Zgodnie z Prawem o ruchu drogowym, dzieci poniżej 7. roku życia nie mogą samodzielnie poruszać się po drogach publicznych (art. 43 ust. 1 Prawa o ruchu drogowym). W świetle przepisów podczas drogi do przedszkola i z przedszkola dziecko musi znajdować się pod opieką innej osoby.

Z tego względu dzieci w przedszkolach nie potrzebują telefonów komórkowych do poinformowania rodziców, że dotarły do przedszkola, ponieważ zgodnie z prawem nie mogą do niego dotrzeć samodzielnie. Dzięki zakazowi wnoszenia urządzeń przez dzieci, przedszkola nie muszą organizować miejsc przechowywania tych urządzeń oraz egzekwować omawianego zakazu w trakcie dnia zajęć.

Spod ustawowego zakazu wyłączono wycieczki. W ich przypadku statut przedszkola będzie mógł określić warunki albo zakaz korzystania przez dzieci z omawianych urządzeń.

Wyjątek od zakazu

Ustawa przewiduje jeden wyjątek stosowany w każdej sytuacji (czyli i podczas pobytu na terenie przedszkola, i podczas zajęć poza jego terenem, i podczas wycieczek, jeśli tam też wprowadzono zakaz albo określono inne warunki).

Wyjątek ten dotyczy sytuacji, w których dziecko ze względu na chorobę, niepełnosprawność lub inne szczególne potrzeby musi korzystać z telefonu lub innego urządzenia np. monitorując stan zdrowia za pośrednictwem aplikacji.

Wówczas rodzice dziecka mogą zwrócić się do dyrektora przedszkola z wnioskiem o wyrażenie zgody na korzystanie przez niego z urządzenia. Taka zgoda będzie obowiązywała podczas całego pobytu na terenie przedszkola, podczas zajęć poza jego terenem, a także w trakcie wycieczek. Zgoda może zostać wyrażona zarówno na czas określony, jak i na czas nieokreślony.

We wniosku rodzic musi uzasadnić, dlaczego dana choroba, niepełnosprawność czy inne szczególne potrzeby wymagają korzystania czy to ze sprzętu specjalistycznego, czy aplikacji mobilnej służącej do monitorowania stanu zdrowia. Nie wymaga to jednak konieczności dołączania dokumentacji medycznej, jeśli nie jest to niezbędne (biorąc pod uwagę przepisy o ochronie danych wrażliwych).

To oznacza, że nie każda choroba, niepełnosprawność czy inne szczególne potrzeby będą uprawniały do uzyskania takiej zgody. Przykładowo, cukrzyca może rodzić konieczność monitorowania poziomu glukozy za pomocą sensora i telefonu, ale złamanie nogi nie wymaga korzystania z urządzeń objętych zakazem.

Ustawa pozwala dyrektorowi przedszkola zdecydować, czy w jego ocenie wniosek rodziców dziecka odpowiednio wykazał, że zmagają się z chorobą czy niepełnosprawnością lub ma inne szczególne potrzeby, które wymagają korzystania z urządzeń. Jeśli dyrektor przedszkola uzna, że przedstawione okoliczności nie uzasadniają wyrażenia zgody, będzie mógł jej odmówić. Odmowa wymaga sporządzenia pisemnego uzasadnienia i przekazania go rodzicom dziecka. Odmowa może być przedmiotem działań z zakresu nadzoru pedagogicznego.

Współpraca z rodzicami i higiena cyfrowa

Ważna jest rola rodziców, którzy, zgodnie z ustawą, powinni współpracować z przedszkolem w zakresie przestrzegania zakazu, a także kształtować wśród swoich dzieci odpowiednie postawy w zakresie higieny cyfrowej oraz odpowiedzialnego korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w szczególności z internetu.

Nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego wyraźnie podkreśla potrzebę przygotowania dzieci do świadomego, odpowiedzialnego i bezpiecznego funkcjonowania w świecie cyfrowym. Oznacza to konieczność budowania środowiska edukacyjnego, które uczy zasad higieny cyfrowej już od najmłodszych lat. Higiena cyfrowa obejmuje zbiór nawyków związanych z odpowiedzialnym korzystaniem z urządzeń elektronicznych i mediów cyfrowych. Celem jest wspieranie prawidłowego rozwoju dziecka, ochrona zdrowia fizycznego i psychicznego oraz kształtowanie bezpiecznych zachowań w środowisku cyfrowym.

Dyrektor/nauczyciel może inicjować działania informacyjne i edukacyjne skierowane do rodziców dotyczące m.in.:

- czasu korzystania z urządzeń ekranowych przez dzieci;
- wpływu mediów cyfrowych na rozwój emocjonalny i społeczny;
- ochrony prywatności i danych osobowych;
- zagrożeń związanych z nieodpowiednimi treściami internetowymi, a także niedostosowanymi do wieku dziecka;
- budowania zdrowych nawyków cyfrowych w domu.

Tablice interaktywne

Tablice interaktywne i aplikacje cyfrowe powinny być wykorzystywane w ograniczonym zakresie, głównie do poszerzania wiedzy o zjawiskach i obiektach niedostępnych dzieciom w bezpośrednim doświadczeniu (np. życie zwierząt, których nie mogą zobaczyć). Narzędzia cyfrowe mogą również wspierać pracę z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zgodnie z zaleceniami specjalistów. Zakaz, o którym mowa, w żadnym razie takich aktywności nie wyklucza, ponieważ dotyczy urządzeń osobistych, a nie tych znajdujących się na wyposażeniu przedszkola.